

Vandretur ved Nørholm skov , hede og Vandmøllen

Vandmøllen

Vandretur ved Nørholm Skov og Hede

Gå en tur i den fredede skov og hede, ved og omkring Nørholm Gods, der ligger mellem Tistrup og sig.

Kør af Lundvej, fra Varde mod Tistrup, ca 10 km til du møde et skilt med Nørholm Vandmølle, drej ned af vejen, Stokkebrovej, og kør ned mod godset, drej til højre med vejen, man kan parkere, der hvor vejen slår et sving til venstre.

Husk det er en privat fredet skov, og der kan være perioder hvor skoven er lukket på grund af jagt.

Hold jer til de afmærkede stier, cykling er ikke tilladt i skoven. Hunde skal holdes i snor.

Ikke egnet for kørestolebrugere, eller personer der er dårligt gående.

Turen gennem skoven, ned over Sig fiskerri, og over heden er på ca 8 kilometer

Historien bag Nørholm. (kilde danske Herregaarde)

Nørholm tilhørte i 1300-tallet adelsslægten Lange. Jon Jakobsen Lange, der ejede gården fra omkring 1390, var en betydningsfuld herre. I 1397 deltog han i den forsamling, der stadfæstede Kalmarunionen og dermed Erik af Pommerns (1382-1459) status som konge af både Sverige, Danmark og Norge.

Langes enke Else Jensdatter Rosenkrantz, der arvede gården, overlevede ham i 30 år. Hendes ejertid var præget af en strid mellem Else Rosenkrantz og Margrethe I (1353 - 1412), der anså Kronen som grundens og gårdens retmæssige ejer. Slægten Lange fik i midlertidigt lov til at beholde gården - eller i det mindste en andel heraf - og i 1434 overtog sønnen Claus Jonsen Lange Nørholm.

Claus Jonsen Langes datter bragte i 1440 gården ind i ægteskabet med Strange Nielsen Strangesen. Ved hans død i 1488 blev gården delt mellem sønnerne Ebbe og Claus Strangesen. Ebbe Strangesen stod bag mordet på den magtfulde rigshofmester Poul Laxmand i 1489, men blev dog aldrig straffet for forbrydelsen.

I starten af 1500-tallet fik Nørholms ejere igen problemer med Kronen. I 1518 gjorde Christian II (1481-1559) krav på gården, men sagen blev ikke afgjort før han i 1523 måtte flygte ud af landet. Frederik I (1471-1533), der samme år blev indsat som konge, afsluttede året efter striden ved at gennemføre et mageskifte. Mod at afstå fire gårde til Kronen, fik Claus Strangesens arvinger til gengæld Nørholm og det tilhørende gods.

I 1596 bragte Karen Strangesen Nørholm med ind i ægteskabet med Hans Lange, der i 1631 solgte Nørholm til Iver Vind. Vind ejede en række herregårde, mens synes at have interesseret sig særlig for Nørholm. Han øgede gårdens jordtilliggende betragteligt gennem køb og mageskifte af gods i gårdens nære omegn.

I 1647 sikrede han godset birkeret, og for at sætte kronen på værket lod han en ny passende hovedbygning opføre.

Ved hans død i 1658 arvede sønnen Christian Vind Nørholm. Han mistede en stor del af sin formue under Karl Gustav-krigene (1657-1660), og godset blev ved hans død i 167 delt mellem datteren, Karen Vind, og enken, Mette Krabbe, der senere giftede sig med Frederik von Lützwow. Karen Vind var gift med Christian Bille, der var stærkt forgældet, og i løbet af 1680'erne gjorde en række af hans kreditorer udlæg i gården.

I slutningen af 1600-tallet overtog en af de største kreditorer Jens Lassen hele Nørholm, hvis jordtilliggende i løbet af 1680'erne var blevet reduceret så meget, at godset i 1682 mistede sin skattefrihed og fem år senere birkeretten.

Lassen udvidede jordtilliggendet og sikrede Nørholm skattefrihed for hovedgårdsjorden, ligesom han i 1701 generhvervede birkeretten. I 1706 overtog sønnen Frederik Lassen Nørholm, men han måtte i 1726 sætte gården på auktion, da han ikke kunne udløse sine kreditorer.

Den nye ejer var Stephen Nielsen Ehrenfeld, der i 1719 var blevet optaget i adelsstanden. Han efterlod i 1741 Nørholm til enken Maren Schultz, der året efter giftede sig med Christian Hans Teilmann. Også Teilmann, der var amtmand i Lundenæs og Bøvling, havde tidligere været gift, men han havde mistet sin hustru i 1734. Ægteskabet mellem Maren Schultz og Teilmann var et rent fornuftsægteskab, men satte sig lange spor, idet gården forblev i slægten Teilmanns eje op til 1929.

Både Teilmann og Maren Schultz døde få år efter brylluppet, og Nørholm tilfaldt Andreas Charles Teilmann, der foretog store forandringer på gården. Mellem 1759 og 1766 opførte han nye store ladegårdsbygninger og fra 1776 opførtes en ny hovedbygning. Andreas Charles Teilmann, der var blevet adlet i 1751, oprettede ved sin død i 1790 Nørholm til et stamhus til fordel for sin niece.

Niecen, Christine Marie Rosenørn, tog efter Teilmanns ønske navnet Rosenørn-Teilmann. Hun efterlod gården til sin datter, og senere blev gården i 1848 overtaget af barnebarnet Peder Theodor Rosenørn-Teilmann.

I sin tid som ejer solgte Peder Theodor Rosenørn-Teilmann en stor del af godset fra og der blev som konsekvens heraf oprettet en fideikommiskapital i tilknytning til stamhuset. Ved Rosenørn-Teilmanns død i 1879 tilfaldt gården hans eneste barn, datteren Ingeborg Christiane Rosenørn-Teilmann. Nørholm overgik som led i lensafløsningen til fri ejendom i 1922, men gården forblev i slægtens eje indtil 1979, hvor Carl Frederik Gustav Rosenørn-Lehn solgte gården til Karl Kristian Nielsen.

Karl Kristian Nielsen ejer i 2016 fortsat Nørholm, der er en moderne virksomhed med udlejning af jagt, fiskeri, boliger, kontorfaciliteter og lagerhaller.

Start ved indgangen lidt fra parkeringspladsen, hvor der står et skilt med en beskrivelse af skoven og ruten gennem skoven.

gå ned af trappen, følg den afmærkede rute, hold jer til stierne. førhen blev stierne fejret og holdt i orden, af tjenestefolkene, på godset, da fru Teilmand om søndagen, på hest, skulle hen i tehuset som var lidt længere fremme ad stien.

Længere fremme, på højre side af stien, er der en sten som viser hvor der var en kilde, kilden er næsten udtørret.

Går man længere frem af stien, møder man i til venstre et skilt hvor der står manestenen:

Der går en del rygter om stenen, en af rygterne går på, at der ligger en hest begravet, i skoven hvor stenen er plaseret. hesten blev redet så hårdt, af gods ejren, at den døde af det. Hesten blev ved med at spøge, så der blev tilkaldt en præst, som kunne mane hesten i jorden. det lykkedes ikke for den første præst, så der blev hentet en præst fra nabosognet, og ved hjælp af stenen lykkedes det, at få ro på hesten.

Efter en del år, var der nogle drenge der væltede stenen op for, at se hvad der var under den, og så var balladen der igen med hesten, der galoperede over gårdspladsen ved midnat. Der blev igen tilkaldt en mane mager, og stenen blev lagt på plads, og for at sikre manestenen blev der rejst et mindesmærke over Teilmann, og siden har der været ro fra hesten.

Mange steder i skoven, kan man finde døde træer hvor der groer fyrsvampe.

Fyrsvampene blev i tidernes morgen, brugt til at fragte ild fra den ene boplads til den anden, samt når der skulle slås ild med en flintesten. I dag bliver de brugt til pynt og lignende.

Når man følger stien, efter de afmærkninger der er, kommer man ned til åen (Varde Å) men først kommer vi gennem å dalen hvor skoven viser hvordan istiden har formet naturen, vi fortsætter over engen, langs åen hvor vi fortsætter mod Sig Fiskerri og kommer op på vejen.

Følg vejen til venstre til der kommer et skilt der viser til Nørholm Vandmølle, Følg grusvejen mod møllen.

Vi går nu ind i området med hede, området tilhører Nørholm, men er fredet og får lov at ligge uberørt hen.

For enden af vejen ligger indgangen til Vandmøllen, der er adgang til området ved møllen, i sommermånederne er møllen åben for offentligheden nogle søndage.

Møllehuset er beboet, og er privat så hold afstand, men gå en tur rund på skovsiden af søen, og nyd møllen .

Møllen er gennemgribende renoveret inden for de sidste 7 år

Gå tilbage til vejen, drej til højre og følg vejen, over broen ved Varde Å.

Hvis man kaster et blik ind over åen, kan man se noget af godset og teehuset.

Varde Å var igennem en opretnings projekt, for at rede sneben en fisk som var ved at uddø.

Tages turen når der ikke er blade på træerne kan godset ses gennem træerne.

Nederst på billedet, kan man se Varde Å, åen løber rund om godset, og danner en naturlig voldgrav, og adgangen til godset er over en lille bro over åen.

Der er ikke adgang til godset, da godset er privat. Godset har lejligheder der kan lejes af lystfisker, og hvem der eller kunne have interesse i en overnatning.

Inden i parken er der et lille lyst/tee hus.

Huset er af nyere dato.

Det gamle lysthus, lagde også i anlægget, men det var oprindeligt bygget til hønsehus, men blev ombygget til lysthus.

Bygningen blev revet ned ca 1930.

Som før omtalt, blev stjerne revet i skoven, så Fru Kristiane Rosenørn Lehn kunne køre i hestevogn, til the huset, for at drikke the.

Huset stod i Nørholm skov, gamle fortæller at huset blev beboet af tidligere daglejere på Nørholm. senere blev huset beboet af landpost Peder Hansen og familie. Senere købte Nørholm både huset og jorden. Huset blev derefter ombygget til thehus

I skoven på Vardevej var der et udsigtstårn, tårnet blev opført 1905. Tårnet blev opført af frk. Rosenørn-Teilmann på det højeste sted på Nørholms Jorde. Tårnet var 25 alen høj, og der blev brugt 6000 mursten til tårnet. Hvis man går ind i skoven, kan man stadig se resterne af soklen til tårnet.

Tranen var i sin tid symbol for slægten Teilmann, tidligere ejer af Nørholm. Den var i slægtens våbenskjold.

Og tranen vogtede over stedet, I tranen finder man en mursten, og skulle tranen falde i søvn vil den jo tabe stenen, og derved vogte op.

At det er en mursten, forbinder man med, at Teilmann havde et teglværk.

Tranen går igen på de kirker der har hørt under Nørholm.